

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราความชุกของอุบัติเหตุจากการทำงานและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา อ. พุนพิน จ. สุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานในแผนกผลิต ซึ่งประกอบด้วยงานเลื่อยไม้ ซอยไม้ ไสไม้ งานอัดน้ำยา อบไม้และงานซ่อมบำรุง โดยใช้สูตรการคำนวณของยามานะ (Yamane, 1973) ที่ความคลาดเคลื่อน .05 ซึ่งคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 402 คน โดยขนาดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวนทั้งสิ้น 620 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling) รวบรวมข้อมูลด้วยตนเองระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2547

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ความชุกของอุบัติเหตุจากการทำงานและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาตามงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ งานเลื่อยไม้ ซอยไม้ ไสไม้ งานอัดน้ำยา อบไม้และงานซ่อมบำรุง ทั้ง 3 งาน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .93 ทดสอบค่าความเชื่อมั่นกับกลุ่มพนักงานในโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา จ. สุราษฎร์ธานี จำนวน 45 คน แบ่งตามกลุ่มงาน กลุ่มละ 15 ราย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยรวมเท่ากับ .82 ค่าความเชื่อมั่นของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในงานเลื่อยไม้ ซอยไม้ ไสไม้ งานอัดน้ำยา อบไม้และงานซ่อมบำรุง เท่ากับ .78, .74 และ .75 ตามลำดับ หลังจากนั้นนำไปเก็บข้อมูล

ผลการวิจัยพบอัตราความชุกของอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานในแผนกผลิตโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราเท่ากับร้อยละ 40.64 โดยร้อยละ 62.87 เกิดอุบัติเหตุในเวลาปฏิบัติงาน กะบ่ายและกิจกรรมขณะเกิดอุบัติเหตุร้อยละ 44.44 เกิดอุบัติเหตุขณะกำลังใช้เครื่องจักร อัตราความชุกของเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุเท่ากับร้อยละ 7.90 ในด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15.81 มีพฤติกรรมเสี่ยงในระดับสูง

และอีกร้อยละ 67.25 มีพฤติกรรมเสี่ยงในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาพฤติกรรมเสี่ยงในงาน 3 งาน คือ งานเลื่อยไม้ ซอยไม้ ใสไม้ งานอัดน้ำยา อบไม้และงานซ่อมบำรุง พบผลที่คล้ายคลึงกัน นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละงานประมาณร้อยละ 14-20 มีพฤติกรรมเสี่ยงในระดับสูงและอีกประมาณ ร้อยละ 62-73 มีพฤติกรรมเสี่ยงในระดับปานกลาง

อคติที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย

การประยุคข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยทั้งในอัตราอุบัติเหตุและเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุ (near miss) รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในกลุ่มคนงานของโรงงานแปรรูปไม้ยางพารานั้น อาจมีความคลาดเคลื่อนหรืออคติที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบใน 2 ประเด็น คือ ระเบียบวิธีวิจัยและข้อคำถามในเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาระยะสั้น วัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ และการเกิดอุบัติเหตุเพียง 1 ครั้ง ผลที่ได้ อาจคลาดเคลื่อนเมื่อเทียบกับการศึกษาไปข้างหน้า (prospective study) ซึ่งสามารถวัดอัตราอุบัติการณ์อุบัติเหตุได้ ในขณะที่การศึกษาระยะสั้นระบุเพียงอัตราความชุก นอกจากนี้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะผ่านการตรวจสอบคุณภาพทั้งการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) กับผู้ทรงคุณวุฒิและการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในประเด็นความสอดคล้องภายในที่ให้ค่าในระดับที่ยอมรับได้ แต่จากการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เกิดการเรียนรู้ว่าแนวคิดเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุยังอาจไม่เป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปในกลุ่มของคนงาน จึงอาจส่งผลให้อัตราการเกิดเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุต่ำกว่าที่ควรจะเป็น อีกทั้งประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุจากการทำงานและเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุยังไม่มีรายละเอียดลึกซึ้งเพียงพอ ทั้งนี้จากข้อจำกัดที่จะต้องระวังในประเด็นข้อคำถามมิให้ยาวและรบกวนคนงานในการให้ข้อมูล เพราะช่วงเวลาที่ได้รับอนุญาตให้เข้าศึกษาในโรงงานจากเจ้าของสถานประกอบการระบุอนุญาตเฉพาะช่วงเวลาพักเที่ยงของคนงานที่อาจทำให้เกิดอคติจากเวลาที่ค่อนข้างกระชั้น จึงอาจทำให้เกิดความผิดพลาดจากการจัดประเภทผิด (misclassification) ระหว่างการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานและเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุ เพราะคนงานเป็นผู้ประเมินและตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ดังนั้นการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้จึงต้องคำนึงถึงอคติที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ทั้งในประเด็นระเบียบวิธีวิจัยที่เลือกใช้ เครื่องมือวิจัย รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลที่จะป้องกันอคติที่ส่งผลต่อข้อค้นพบของการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพยาบาล อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานและลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานดังนี้

1.1 ด้านการลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน เพื่อสร้างให้คนงานตระหนักถึงการลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยการให้ข้อมูลข่าวสารที่สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของพฤติกรรมเสี่ยง ประโยชน์ของการลดพฤติกรรมเสี่ยง แนวทางในการลดพฤติกรรมเสี่ยง นอกจากนี้ควรจูงใจให้ปฏิบัติพฤติกรรมที่ปลอดภัยซึ่งด้านพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวนี้ผลจากการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงรายชื่อ พบประเด็นที่น่าสังเกตก็คือ มีพฤติกรรมเสี่ยงในระดับสูงเหมือนกันทั้ง 3 งาน ได้แก่ การคีบสุราก่อนทำงาน หรือทำงานขณะยังมึนเมาสุรา สูบบุหรี่ยังทำงาน การดัดแปลงอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลด้วยตนเองและการถอดอุปกรณ์ป้องกันเครื่องจักรออกโดยไม่ใส่กลับคืน ซึ่งสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในแผนกผลิตได้

1.2 ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ ควรใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาการอบรมคนงานเกี่ยวกับความปลอดภัยกับเครื่องจักร นอกจากนี้ควรให้ข้อมูลข่าวสารที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและความรุนแรงของอุบัติเหตุจากการทำงาน ประโยชน์ของการป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อสร้างความตระหนักถึงอุบัติเหตุจากการทำงาน

1.3 การเฝ้าระวังอุบัติเหตุในโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราด้วยการบันทึกข้อมูลอุบัติเหตุจากการทำงานและเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุอย่างเป็นระบบ

2. ด้านการบริหาร การทราบขนาดของปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อมูลอัตราความชุกของอุบัติเหตุจากการทำงาน อัตราความชุกของเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา นำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานประกอบการ เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุจากการทำงานในแผนกผลิต โดยนำไปวางแผนนโยบายด้านอาชีวอนามัยความปลอดภัย กำหนดมาตรฐานงานและขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัย การใช้สื่อต่างๆ เพื่อดึงดูดให้คนงานป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าในช่วงเวลาที่ศึกษา 3 เดือน ยังคงมีอัตราความชุกของอุบัติเหตุจากการทำงานเกิดขึ้น โดยเฉพาะการปฏิบัติงานกับเครื่องจักร ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในด้านอื่น เช่น สภาพการทำงาน สิ่งแวดล้อมในการทำงาน
2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีอัตราความชุกของอุบัติเหตุจากการทำงานพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน หรือความสัมพันธ์ระหว่างอุบัติเหตุจากการทำงานและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน
3. ผลการศึกษานี้ พบว่าเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุ (near miss) อยู่ในระดับต่ำเมื่อศึกษาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นควรมีการศึกษาเหตุการณ์เกือบจะเกิดอุบัติเหตุแบบไปข้างหน้าเพื่อให้ได้ข้อมูลสะท้อนความจริงมากขึ้น